

FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKT

BARNEVERN

SANDE KOMMUNE

Søre Sunnmøre Kommunerevisjon IKS

- integritet, kvalitet og kostnadseffektivitet -

Forord

Søre Sunnmøre Kommunerevisjon IKS legg med dette fram forvaltningsrevisjonsprosjektet; **Barnevern – Tiltak, tilsyn, rutinar**. Prosjektet er ein del av etterlevelserevisjon jfr revisjonsplan vedteke i kontrollutvalet i sak 39/15 og med godkjent prosjektplan i sak 19/16.

Forvaltningsrevisjon er ei lovpålagd oppgåve for alle kommunane i Noreg, og formålet med forvaltningsrevisjonen kjem fram av kommunelova §77 nr.4 :

” (...)Kontrollutvalget skal videre påse at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak, og at det blir gjennomført systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger (forvaltningsrevisjon).

Formålet med forvaltningsrevisjon er å sette søkelys på dagens situasjon og peike på muligheter for forbedring og vidareutvikling av den kommunale verksemda, samt avdekke eventuelle manglar.

Prosjektet er utført i henhold til standard for forvaltningsrevisjon - RSK001.

Rapporten er utarbeida av Halldis Moltu, med innspel frå kollegaer i Søre Sunnmøre Kommunerevisjon IKS. Det er føreteke vurderingar av uavhengigheit og objektivitet vedkomande dette prosjektet.

Kommunerevisjonen vil takke administrasjonen v/barnevernstenesta i Sande kommune for velvillig bistand i arbeidet med prosjektet.

Larsnes 15.11.16

Halldis Moltu

Registrert revisor

Innholdsfortegnelse

SAMANDRAG	5
Anbefalingar	7
1 INNLEIING	7
1.1 Tilsyn- Fylkesmannen	8
1.2 Målsetting og problemstilling	8
1.2 Revisjonskriterier.....	8
1.2.1 Innleiing	8
1.2.2 Kjelder til kriterium.....	9
2 METODE OG GJENNOMFØRING	9
2.1 Verifisering av data.....	9
2.2 Avgrensing	10
3 PROBLEMSTILLING 1:.....	10
Følgjer kommunen regelverket vedkomande tiltak?	10
3.1 Innleiing	10
3.2 Revisjonskriterie	10
3.3 Hjelpetiltak og tiltaksplanar- fakta og vurdering.....	12
3.3.1 Fakta	12
3.3.2 Vurdering.....	13
3.4 Konklusjon	14
4 PROBLEMSTILLING 2:.....	14
Følgjer kommunen regelverket mht tilsynsførarrolla ?.....	14
4.1 Innleiing	14
4.2 Revisjonskriterie	15
4.3 Tilsynsførarrolla- fakta og vurdering	16
4.3.1 Fakta	16
4.3.2 Vurdering.....	17
4.3.3 Konklusjon	19
5. Følgjer kommunen regelverket mht arbeidsgodtgjersle og utgiftsdekning.....	19
5.1 Innleiing	19
5.2 Revisjonskriterie	20
5.3 Arbeidsgodtgjersle og utgiftsdekning - fakta og vurdering	20
5.3.1 Fakta	20
5.3.2 Vurdering.....	21
5.3.3 Konklusjon	21
6. Bemanning/samanlikning mellom kommunane	22
6.1 Innleiing	22

6.2	Fakta	22
6.2.1	Stillingar	22
6.2.2	Nøkkeltal	23
6.3	Vurdering og konklusjon	24
7	DRIFTSUTGIFTER - barnevernstenesta	25
7.1	Rekneskapstal henta frå kommunane fordelt på funksjon	26
7.2	Vurdering og konklusjon	27
8	ANBEFALINGAR	28
9	RÅDMANNEN SI TILBAKEMELDING	28
10	VÅRE SINE KOMMENTARAR	30
11	LITTERATURLISTE	30

SAMANDRAG

Kontrollutvalet i Sande kommune gjorde i forbindelse med godkjenning av revisjonsplanen for 2015 i sak 39/15 vedtak om å få utført eit forvaltningsrevisjonsprosjekt kring barnevernstenesta i kommunen. Prosjektplan vart lagt fram og godkjent i kontrollutvalet sak 19/16. Prosjektet skulle ta for seg tiltak og oppfølging før og etter omsorgsovertaking, og sjå på om tilsynsføraransvaret fungerer tilfredstillande. Prosjektet skulle avgrensast til omsorgsovertaking i kontrollperioden 2013- 2015.

Problemstillingar som skal belysast:

1. Fylgjer kommunen regelverket vedkomande i verksetting av tiltak før og etter omsorgsovertaking
2. Fylgjer kommunen regelverket mht tilsynsførarrolla.

Underveig i arbeidet kom det fram informasjon som kan vere nyttig å få belyst (innspel frå ein rådmann), og prosjektet inneheld derfor i tillegg

- 3 Fylgjer kommunen regelverket mht arbeidsgodtgjersle og utgiftsdekning
- 4 Bemanning og andre samanlikningar mellom kommunane

Etter at arbeidet kom i gang, vart det fort klart at det i kontrollperioden ikkje har vore gjennomført omsorgsovertakelsar vi har derfor ikkje kunne gått vidare med problemstilling 1.

Det er derfor utleda ny problemstilling :

1. Fylgjer kommunen regelverket vedkomande tiltak.

Barnevernstenesta i Sande kommune er organisert under NAV. Iflg rapportering til SSB er det er 2,4 stillingar knytt til barnevernstenesta. I rapportering til Fylkesmannen for 2.halvår 2015 viser dette 2 stillingar. Rapportering til SSB og til fylkesmannen er ikkje heilt samanfallande.

Problemstilling 1: Fylgjer kommunen regelverket vedkomande tiltak

Kommunen fylgjer lov/forskrift når det gjeld utarbeiding av tiltaksplanar og signering føresette/ungdom.

Kommunen fylgjer reglane i forskrift når det gjeld innhenting og oppbevaring av politiattest.

Evaluering av planane skjer iht lov/forskrift, og tidspunkt fastsett i planane. Kommunen bør vurdere om gjeldande intern kontroll vedk. evaluering (4 ggr pr år) er hensiktsmessig.

Problemstilling 2 _Følger kommunen regelverket mht tilsynsførarrolla

Barnevernet si oppfølging av barn plasserte i fosterheim (Sande kommune er omsorgskommune) er ikkje tilfredsstillande fulgt opp. Det same gjeld fosterheimskommunen sitt ansvar med tilsyn av desse barna. Omsorgskommunen har ansvar for å følgje opp forhold frå rapportane, det er viktig at ev. manglande rapportar vert etterspurt.

Regelverket vedk. tilsynsførarrolla for barn der Sande kommune er fosterheimskommune vert ikkje fulgt, men det er dokumentert at kommunen har gjort det dei kan for å få ordninga opp og gå i dei tilfeller det ikkje har fungert.

Det vert ikkje dokumentert egenvurderingar eller andre tiltak mht uavhengigheit, og det er derfor ikkje muleg å kontrollere om tilsynsførarane er tilstrekkeleg uavhengig både barnevernstenesta og fosterheimane.

Omsorgskommunen har ansvar for å følgje opp ev. forhold som kjem fram i rapportane, og det er derfor viktig at rapportane sitt innhald er dekkande for intensjonen med tilsynsordninga bl.a. samtalar med barnet.

Problemstilling 3 Følger kommunen regelverket mht arbeidsgodtgjersle og utgiftsdekning

Utbetalt arbeidsdekning og utgiftsgodtgjersle er i samsvar med KS sine satsar.

Samanlikna med dei andre kommunane er Sande lågast, då det ikkje vert utbetalt godtgjersle utover KS-satsar. Volda har den høgaste gjennomsnittleg meirutbetaling pr. barn (ca kr 180.000).

Problemstilling 4: Samanlikning mellom kommunane på Søre Sunnmøre.

Det er registrert avvik mellom rapportering til KOSTRA og rapportering til Fylkesmannen når det gjeld bemanning for alle kommunane utanom Vanylven. Det er vidare registrert avvik mellom rapportering til Fylkesmannen og til KOSTRA når det gjeld utvalte nøkkeltal. Det er berre Vanylven kommune som har same tal i begge rapporteringane.

Sande kommune er blant dei to kommunane som har mest andel nye meldingar pr. barn 0-17 år (4,3), lågast er Ulstein (2,1). Når det gjeld undersøkingar pr. barn 0-17 år ligg Sande på snittet (3,3) der Ulstein er lågast (1,9), og ligg på snittet når det gjeld undersøkingar pr. årsverk (6,7) mot Hareid høgast (10,7).

Barn med hjelpetiltak pr barn 0-17 år viser i Sande ein andel på 4,1 % (nest høgast) medan Ulstein har lavast andel 2,3 %. Kommunen ligg lavast 0,41% m.o.t. barn under omsorg pr

barn 0-17 år samanlikna med dei andre kommunane på Søre Sunnmøre medan Hareid er høgast med 1,33 %.

Ser ein hjelpetiltak born pr årsverk ligg kommunen på snittet med 8,4, her er Ørsta høgast med 9,8 og Vanylven lavast med 4,7.

Sande ligg nest høgast pr. barn 0-17 år når det gjeld totale utgifter til hjelpetiltak, men ligg lavast i kostnader når det gjeld barn under omsorg. Totale kostnader til barnevern er på kr 4.167,- pr. barn 0-17 år. Vanylven, Hareid og Ulstein brukar mest og Sande minst.

Samanlikning mellom kommunane kan indikere at dei som brukar mykje ressursar på tiltak i heimen (forebyggande) får dette igjen i form av færre omsorgsovertakingar.

Omsorgsovertaking er kostbart, men det er og stor variasjon innan kommunane m.o.t utbetalingar til fosterforeldre.

Anbefalingar

- 1 Kommunen bør vurdere om gjeldande intern kontroll vedk. evaluering av tiltaksplanar er hensiktsmessig (4 ggr pr år).
- 2 Barnevernstenesta må følge opp rutineane i høve egne oppfølgingsbesøk og passe på at oppnemnd tilsynsfører gjennomfører minimumskrava til tilsynsbesøk som sikrar at barna får det tilsynet det har krav på.
- 3 Det bør etablerast rutinar som dokumenterer uavhengigheitsvurderinga til tilsynsførar.
- 4 Rapporteringa til Fylkesmann og SSB (KOSTRA) må kvalitetssikrast og samsvare.

1 INNLEIING

Kontrollutvalet i Sande kommune gjorde i forbindelese med godkjenning av revisjonsplanen for 2015 i sak 39/15 vedtak om å få utført eit forvaltningsrevisjonsprosjekt kring barnevernstenesta i kommunen. Prosjektplan vart lagt fram og godkjent i kontrollutvalet sak 19/16. Prosjektet skulle ta for seg tiltak og oppfølging før og etter omsorgsovertaking, om tilsynsføraransvaret fungerer tilfredstillande. Prosjektet skulle avgrensast til omsorgsovertaking i kontrollperioden 2013- 2015.

1.1 Tilsyn- Fylkesmannen

Fylkesmannen skal føre tilsyn med barnevernet i den enkelte kommune. Det vil seie at Fylkesmannen skal kontrollere at kommunane følgjer barnevernslova, gje kommunane råd og rettleiing og føre tilsyn med barnevernsinstitusjonane. Barnevernet rapporterer til Fylkesmannen to gongar i året, i tillegg kan Fylkesmannen kome på varsla tilsyn.

Fylkesmannen gjennomførte fristtilsyn 2011 (avslutta 21/3-11) der det vart konstatert at kommunen hadde brote reglane om tidsbruk i barnevernssaker. Kommunen ville sette i verk ulike tiltak slik at situasjonen med fristoverskridingar for gjennomføring av undersøkingssaker ikkje vedvarer. Fylkesmannen fann på det grunnlaget å avslutte tilsynet, men ville følgje nøye med på dei framtidige rapporteringane om tidsbruk i undersøkingssaker frå kommunen.

1.2 Målsetting og problemstilling

Det som var ønskeleg å få belyst om barnevernet i kommunen set i verk tiltak i heimen for å hjelpe heimen på best muleg måte, dvs prøve det som er muleg i heimen til beste for barnet før omsorgsovertaking vert gjennomført. Vidare om barnet og foreldre får den oppfølging som regelverket krev i etterkant av omsorgsovertaking, og at tilsynsansvaret fungerer. Etter ynskjer frå ein rådmann vart prosjektet utvida til å også omfatte ei vurdering av om KS- sine satsar mht arbeidsgodtgjersle og utgiftsdekning vert følgd for den enkelte fosterheim. Det vart også lagt til prosjektet ei samanlikning av bemanning og nøkkeltal.

Sande kommune har ikkje hatt omsorgsovertakingar i perioden. Ein fann det derfor hensiktsmessig å sjå på tiltak som vart iverksett i etterkant av undersøkelse (med bakgrunn i bekymringsmelding).

Dette gir følgjande problemstillingar:

- 1 Fylgjer kommunen regelverket vedkomande tiltak.
- 2 Fylgjer kommunen regelverket mht tilsynsførrarrolla.
- 3 Fylgjer kommunen regelverket mht arbeidsgodtgjersle og utgiftsdekning
- 4 Bemanning og andre samanlikningar mellom kommunane

1.2 Revisjonskriterier

1.2.1 Innleiing

Innsamla data vil bli vurdert opp mot revisjonskriteriet i form av lover, regelverk og andre relevante kommunale vedtak og retningslinjer. Kriteria vil bli utleia frå autoritative kjelder i samsvar med krava i gjeldande standard for forvaltningsrevisjon.

1.2.2 Kjelder til kriterium

Revisjonskriteria i dette prosjektet er utarbeida av følgjande kjelder:

- Lov om barnevernstenester (barnevernslova), 1992, sist endra 2015
- Forskrift om fosterheim (2003) Barne og familiedepartementet, sist endra i 2014*
- Rutinehåndbok for barnevernstjenesten i kommunane, 2006
- Veileder: Oppfølging av foreldre med barn/ungdom plassert i fosterhjem eller på institusjon, 2009
- Veileder: Tiltaksplaner og omsorgsplaner i barnevernstjenesten, 2006.
- Veileder Tilsyn med barn i fosterheim 02/2015 (*ikkje nytta pga at kommunen ikkje har endra praksis)
- Intern kontroll for Sande kommune – barnevern
- KS-satsar for utgiftsdekning og arbeidsgodtgjersle
- BUF etat sine retningslinjer for dekking av utgifter til fosterheim

2 METODE OG GJENNOMFØRING

Metode er eit samleuttrykk for dei framgangsmåtar som er nytta for å kunne svare på dei ulike problemstillingane. Undersøkinga består av analyse av relevante dokument, rutinar og samtaler/ intervju ved behov. Det har ikkje vore gjennomført omsorgsovertakingar i kontrollperioden, og problemstilling 1 vart derfor omarbeida. Det vart istaden kartlagt kva type tiltak (med bakgrunn i bekymringsmelding) som vart iverksett i kontrollperioden, og om alle desse hadde tiltaksplan. I den samanheng blei det nytta både saksmapper og rapportar frå sakshandsamingssystemet Familia.

Sakshandsamingssystemet Familia:

Barnevernstenesta nyttar sakshandsamingssystemet Familia. Dette er eit elektronisk sakshandsamingssystem. Systemet skal omfatte heile sakshandsamingssystemet, og inneheld ein del malar for dette arbeidet. Kontrollarbeidet bygg på rapportar frå systemet som igjen har gitt grunnlag for å gå i klientmappene.

Gjennomgang av klientmappene:

Det vart opplyst at all skriftleg dokumentasjon som er knytt til barnevernssakene ligg føre i klientmapper. Først når ei sak er avslutta, vert dokumentliste frå Familia lagt i mappe og dokumenta nummerert.

2.1 Verifisering av data

Rapporten er etter standard for forvaltningsrevisjon, oversendt rådmannen for uttale 17/10-2016.

2.2 Avgrensing

Prosjektet er avgrensa til å gjelde perioden 2013- 2015. Når det gjeld arbeidsgodtgjersle/utgiftsdekning og kostnader til barnevernet fordelt på funksjon er dette avgrensa til å gjelde 2015.

3 PROBLEMSTILLING 1:

Fylgjer kommunen regelverket vedkomande tiltak?

3.1 Innleiing

Barnevernet si oppfølgingsfase, det vil seie korleis barnet vert følgt opp av barnevernet når barnet på grunn av forhold i heimen eller av andre grunnar har særlege behov, skal barnevernstenesta sørge for å sette i verk hjelpetiltak for barnet og familien. Typiske hjelpetiltak kan vere råd og rettleiing til foreldre, avlastningsheimar, ansvarsgrupper, støttekontakt/leksehjelp og div økonomisk støtte. Det skal utarbeidast tiltaksplanar.

3.2 Revisjonskriterie

1 - Tiltaksplan etter barnevernslova § 4-5:

Når hjelpetiltak vedtas, skal barneverntjenesten utarbeide en tidsavgrenset tiltaksplan. Barneverntjenesten skal følge nøye med på hvordan det går med barnet og foreldrene og vurdere om hjelpen er tjenlig, eventuelt om det er nødvendig med nye tiltak, eller om det er grunnlag for omsorgsovertakelse. Tiltaksplanen skal evalueres regelmessig.

Rutinehandbok for barnevernstjenesten i kommunene/Tiltaksplaner i barneverntjenesten – en veileder:

Tiltaksplanar er viktige virkemidlar for å sikre foreldre og barn god informasjon om korleis barnevernet forstår og vurderar deira sak. Ved at barnevernet underbygg openheit og dialog medvirkar dei til auka forutsigbarheit, noko som er eit vesentleg element i forhold til klientane si rettsikkerheit.

Element som skal inngå i ein tiltaksplan: Situasjonsbeskrivelse, målbeskrivelse, tiltaktsbeskrivelse, tidsperspektiv og evaluering.

Det skal innhentast skriftlig samtykke frå alle som er part i saka.

Retningslinjer for fosterhjem Q-1072 B

Kommunen sin intern kontroll vedk. iverksetting av hjelpetiltak:

Tiltaksplan krev samtykke frå foreldra. Det skal settast ein frist for evaluering av tiltaka i tiltaksplanen, og tiltaket skal evaluerast fire gonger i året.

Iflg sjekklister før igangsetting av hjelpetiltak skal politiattest innhentast.

Forskrift om politiattest § 4:

Barneverntjenesten skal kreve politiattest etter barnevernloven § 6-10 første ledd fra støttekontakter og andre som utfører oppgaver for barneverntjenesten som ledd i hjelpetiltak etter lovens § 4-4.

Når det er fatta vedtak om hjelpetiltak etter barnevernslova § 4-4 skal barnevernstenesta i kommunen utarbeide ein tidsavgrensa tiltaksplan, jf. bvl. § 4-5. Planen skal gjere greie for dei tiltak som er sett i verk, føremålet med tiltaka og vidare plan for oppfølging av tiltaka. Planen bør derfor presisere når tiltak skal evaluerast og på kva måte evalueringa skal skje. Tiltaksplanen skal vere signert av alle som er part i saka.

I kommunen sin intern kontroll vedk iverksetting av hjelpetiltak går det fram at foreldre må samtykke til tiltak i handlingsplan, og at det skal settast ein frist for evaluering. Tiltak skal evaluerast fire gonger i året. Krav til innhenting av politiattest går fram av forskrift og kommunen sin intern kontroll.

Tiltaksplanen er eit sjølvstendig dokument. Den er ikkje eit enkeltvedtak og skal heller ikkje vere ein del av et vedtak. Lova føreset likevel at tiltaksplanen skal ligge føre samtidig med vedtaket og at det bør gå fram av vedtaket at tiltaksplan er utarbeida.

Oppsummert

- Ved vedtak om hjelpetiltak skal barnevernstenesta utarbeide ein tidsavgrensa tiltaksplan som skal vere signert av foreldre/ungdom. Det skal gå fram tidspunkt for evaluering, og iht kommunen sin intern kontroll skal tiltak evaluerast 4 ggr pr år. Det

skal innhentast politiattest frå alle som utfører arbeidsoppgåver som høyrer under hjelpetiltak.

3.3 Hjelpetiltak og tiltaksplanar- fakta og vurdering

3.3.1 Fakta

Tiltaksplanar - rapportering til fylkesmannen:

I barnevernstenesta si halvårsrapportering til fylkesmannen går det fram at det var 26 barn med hjelpetiltak i 2. halvår 2013, 15 barn med hjelpetiltak i 2. halvår 2014, og 20 barn med hjelpetiltak i 2.halvår 2015 (sjå tabell 7). Dette inkluderar tiltak iverksett etter undersøkelser og andre tiltak (igangsett etter at t.d. foreldre har bedt om hjelp). I same periode var det utarbeida tiltaksplan for hhv 18, 14 og 16 av desse barna. Dette viser at dekningsgraden for bruk av tiltaksplanar har bevega seg frå 70% opptil 93% og ned igjen til 80% i perioden.

Tiltaksplanar

Vi har sett på tiltak som vart iverksett i etterkant av undersøkelse (med bakgrunn i bekymringsmelding). Dette utgjorde tiltak for 7 klientar i 2013, 13 klientar i 2014 og 6 klientar i 2015, totalt 26 klientar.

Kvart barn skal ha berre ein tiltaksplan. Dette inneberer at alle tiltak skal omfattast av same plan, og tiltak som kjem på eit seinare tidspunkt skal innarbeidast i den eksisterande tiltaksplanen (oppdatering).

Barne- og likestillings departementet har utarbeidd mal over kva ein tiltaksplan bør innehalde, og malen i Familia stettar dette.

Tabellen nedanfor syner antal hjelpetiltak som er iverksett med bakgrunn i bekymringsmelding.

Klient	Tiltaks-perioden	Tiltaks-plan	Signert føresette/-ungdom	Politi-attest	Evaluering plan
1 (3)	2013/2014	x	x		x
2 (90)	2013	x	x		x
3 (85)	2013	x	x		x
4 (89)	2013	x	x		x
5 (87)	2013	x	x		x
6 (95)	2013	x	x		x
7 (52)	2013	x	x		x
8 (98)	2014/2015	x	x	x	x
9 (99)	2014	x	x		x
10 (69)	2014	x	x		x
11 (68)	2014	x	x		x
12 (104)	2014	x	x		x

13 (102)	2014	x	x		x
14 (103)	2014	x	x		x
15 (105)	2014	x	x		x
16 (112)	2014	x	x		x
17 (74)	2014	x	x		x
18 (117)	2014	x	x		x
19 (116)	2014/2015	x	x		x
20 (115)	2014	x	x		x
21 (76)	2015	x	-		
22 (5)	2015	x	-	x	x
23 (53)	2015	x	-		
24 (87)	2015	x	x		x
25 (121)	2015	x	x		x
26 (120)	2015	x	x		x

Det låg føre tiltaksplan i alle 26 sakene. 23 av planane var signert av føresette/ungdom, medan 3 var ikkje signert. For 2 av desse planane vart hjelpetiltaket ikkje iverksett pga at ungdommen ikkje ynskte det. Det er såleis berre i ei av sakene at det ikkje låg føre signert tiltaksplan.

Tiltaka er forskjellig; alt frå økonomisk hjelp (1), besøksheim (1), støttekontakt (3), andre tiltak (7), råd og veiledning (15), ansvarsgruppe (5), andre heimebaserte tiltak (1), fritidsaktivitetar (1), PMTO (2) og rustesting (4), totalt 41 tiltak (jfr tal i parantes som viser fordeling).

Det skal innhentast politiattest for støttekontakter, besøksheimar mv. og dette gjeld 2 av ovannemde tiltak. Det låg føre tidsriktig politiattest for begge desse sakene.

Tiltak i 24 av sakene har vore evaluert, og for dei 2 andre er det ikkje relevant då hjelpetiltaka ikkje vart iverksett, jfr ovanfor.

3.3.2 Vurdering

Av veiledaren frå BLD går det fram at tiltaksplanar er eit viktig verktøy i barnevernsarbeidet av fleire grunnar: den faglege kvaliteten kan verte styrka på fleire måter gjennom aktiv bruk av tiltaksplanar, dei sikrar openheit og tydelegheit som er særskilt viktig innanfor ei teneste der mange er ambivalent til å motta hjelp og slike planar gir auka forutsigbarheit noko som er vesentlege element i forhold til klientane si rettsikkerheit.

Slike planar er viktige virkemidlar i barnevernsteneste sitt forvaltningsmessige arbeid (saksbehandlinga), og reell nytte er avhengig av at utarbeiding og bruk av tiltaksplanar inngår som ein naturleg del i det daglege barnevernarbeidet, ikkje minst i samhandling med dei som planen angår, og det er viktig at foreldre og ungdom samtykker i tiltak.

Barnevernstenesten i Sande hadde utarbeida tiltaksplan for for alle klientane, og dette viser at dei aktivt brukar tiltaksplan i sitt arbeid. Kun ved eit tilfelle var planane ikkje signert av føresette.

Det er eiga forskrift om politiattest for dei som arbeider på tiltakssida i barnevernet. Det er dokumentert at det er innhenta politiattest for dei 2 tiltaka som er omfatta av forskrifta.

Iflg BVL § 4-5 og ovannemde veileidar skal tiltak evaluerast regelmessig, medan etablert intern kontroll i kommunen har krav til evaluering 4 ganger pr år. Det skal gå fram av tiltaksplanen på kva tidspunkt den skal evaluerast (når eller kor ofte).

Tiltaksplanar frå tidleg i kontrollperioden (2013) inneheldt ikkje alltid opplysningar om tidspunkt for evaluering, men her viser kontrollen ei klar forbedring. Trass at det ikkje var fastsett tidspunkt for evaluering, har alle planar vore evaluerte. Tiltaksplanar frå 2014-2015 har i dei fleste tilfelle fastsett evalueringstidspunkt, og evaluering er foreteke i samsvar med dette.

Tiltak kan strekke seg over kort eller lang tid og innhaldet i tiltaka er også forskjellig. Det vil ikkje alltid vere hensiktsmessig å evaluere eit tiltak 4 gangar i året slik det er angitt i etablert intern kontroll.

3.4 Konklusjon

Kommunen fylgjer lov/forskrift når det gjeld utarbeiding av tiltaksplanar og signering føresette/ungdom.

Kommunen fylgjer reglane i forskrift når det gjeld innhenting og oppbevaring av politiattest.

Evaluering av planane skjer iht lov/forskrift, og tidspunkt fastsett i planane. Kommunen bør vurdere om gjeldande intern kontroll vedk. evaluering (4 ggr pr år) er hensiktsmessig.

4 PROBLEMSTILLING 2:

Fylgjer kommunen regelverket mht tilsynsførarrolla ?

4.1 Innleiing

Tilsyn og kontroll i høve barn i fosterheim, er ei svært viktig oppgåve for barnevernet, det vil seie korleis barnet vert følgt opp av barnevernet etter at det er fatta vedtak om omsorgsovertaking. Det er vurdert om barnevernet har etablert tilfredstillande rutinar mht oppnemning av tilsynsførar, og om det vert ført regelmessig tilsyn og kontroll ved dei ulike fosterheimane, både av tilsynsførar og barnevernstenesta sjølv.

Tilsynsførar skal ha ei uavhengig rolle i forhold til både fosterfamilie og barnevern.

Rapporten tek utgangspunkt i fosterheimsforskrifta som var gjeldande fram til 2014, då kommunen ikkje har endra praksis.

4.2 Revisjonskriterie

Barnevernet sitt tilsyn med fosterheimen

Det går fram av fosterheimsforskrifta §7 første ledd at *"barneverntenesten i omsorgskommunen skal følgje opp og føre kontroll med hvert enkelt barns situasjon i fosterhjemmet"*. Oppfølging skal skje minimum fire gongar pr år. Om barnevernet har vurdert forholda i fosterheimen som gode kan ein vedta at antall besøk skal reduserast til minimum to gongar i året for born som har vore plassert i fosterheim i meir enn to år.

Tilsynsførar

Det skal gjennomførast tilsyn frå tidspunktet omsorgsovertakinga skjer til barnet har fylt 18 år. Det skal førast kontroll over den omsorga barnet får i fosterheimen, og at føresetnadane for plasseringa blir følgt opp. Det er barnevernstenesta i fosterheimskommunen som har ansvaret for at det blir ført tilsyn, og det er krav om at alle born som er plassert i fosterheim skal ha ein tilsynsførar. Tilsynsførar skal føre tilsyn med barnet så ofte som nødvendig og minimum fire gongar pr år. Når barnet er over 15 år, kan det besluttast at tilsynsførarbesøk kan reduserast til 2 gongar pr år, men det er då ei føresetnad at omsorgskommunen må samtykke til reduksjonen. Første besøk skal skje så raskt som mulig etter plassering. Tilsynsførar skal etter kvart besøk skrive rapport frå besøket. Denne skal sendast til omsorgskommunen.

Det går fram av rettleiar til forskrift til fosterheim at første besøk skal skje så raskt som mulig etter plassering, og anbefalt innan 14 dagar.

I følgje fosterheimsforskrifta § 8, 4 ledd skal tilsynsførar ha ei uavhengig rolle i forhold til barneverntenesta og fosterforeldra.

Av Retningslinjer for fosterhjem kap. 12 går det fram av 12.3 at: *Tilsynsføreren skal ha en uavhengig rolle i forhold til barneverntjenesten og fosterforeldrene, jf. fosterhjemsforskriften § 8, tredje ledd. Det er barneverntjenesten som oppnevner tilsynsførere og tilsynsførerordningen er administrativt knyttet til barneverntjenesten. Ut over dette bør tilsynsfører ikke ha noen tilknytning til barneverntjenesten. Det er således som en hovedregel ikke adgang til å oppnevne ansatte i barneverntjenesten som tilsynsførere. Rent unntaksvis, dersom det ikke er mulig å finne kvalifiserte tilsynsførere som ikke har tilknytning til barneverntjenesten, vil det kunne være mulig å oppnevne en tilsynsfører som er ansatt i barneverntjenesten. Det er som en hovedregel heller ikke adgang til å oppnevne slekt, venner eller bekjente av fosterforeldrene som tilsynsførere.*

Fosterheimsforskrifta §§ 8 og 9 gir vidare informasjon om korleis tilsynet skal utførast.

Forskrift om politiattest § 4:

((Kommunen skal kreve politiattest etter barnevernloven § 6-10 første ledd fra personer som skal utøve tilsyn med barn i fosterhjem etter barnevernloven § 4-22.))

Oppsummert

- Barnevernet i omsorgskommunen skal følgje opp og føre kontroll med kvart enkelt barns sin situasjon i fosterheimen.
- Barnevernet skal som hovudregel besøke fosterheimen minimum 4 gongar pr år (etter 2 år kan ein vurdere reduksjon til 2 ggr dersom forholda er stabile). Det skal skrivast rapportar frå fosterheimsbesøket.
- Barn i fosterheim skal ha en tilsynsførar, og det skal gjennomførast minimum fire tilsyn pr. år av tilsynsførar (når barnet har fylt 15 år kan antal besøk reduserast til 2 pr år forutsatt at omsorgskommunen har samtykka). Det skal skrivast rapportar frå tilsynsbesøket.
- Tilsynsførar bør ikkje ha tilknytning til barnevernet eller fosterforeldre.

4.3 Tilsynsførarrolla- fakta og vurdering

4.3.1 Fakta

Kontroll av tilsynsførarordninga

Kommunen har 2 barn som er under omsorg pr 31/12-2015.

Kommunen har plassert 2 born i andre kommuner, og desse har fått oppnemnd tilsynsførar av fosterheimskommunen. Barnevernstenesta har også eit eige tilsynsansvar med fosterheimen i desse tilfella.

Tabellen nedanfor viser tilsynsbesøk av hht tilsynsførar (TF) (der fosterheimskommune har ansvaret for å oppnemne tilsynsførar) og barnevern (BV):

Klient	Omsorgskommune	Fosterheimskommune	Tilsynsrapportar- TF			Tilsyn - BV		
			2015	2014	2013	2015	2014	2013
1	Sande	Volda	3	4	2	6	3	2
2	Sande	Volda	3	4	2	6	3	2

Det er 3 fosterbarn som er plassert i Sande, og Sande har då ansvaret for å oppnevne tilsynsførar. Tabellen nedanfor viser tilsynsbesøk i fosterheimskommunen Sande:

Klient	Omsorgskommune	Fosterheimskommune	Tilsynsrapportar- TF		
			2015	2014	2013
1	Sula	Sande	1	1	
2	Hareid	Sande	1	1	2
3	Herøy	Sande	4		

Det går fram av retningslinjer for fosterheim kap 12.3 at tilsynsførar ikkje bør ha noko form for tilknytning til barnevernet eller fosterforeldre. Det ligg ikkje føre nokon dokumentasjon som synar at uavhengigheita for tilsynsførarane har vore vurdert, men det er opplyst at dette vert det snakka om.

4.3.2 Vurdering

Tilsynsførar

Det skal først tilsyn med kvart enkelt barn i fosterheim frå plasseringstidspunktet fram til barnet fyller 18 år. Barnevernstenesta skal opprette tilsynsførar til kvart enkelt barn ved godkjenning av fosterheim. Tilsyn er ein kontroll med fosterheimen som kjem i tillegg til den kontrollen barnevernet sjølv skal utføre. Det at kontrollen skal utførast av ein uavhengig tredjeperson skal bidra til å sikre barnet sine rettar. Det skal derfor leggest vekt på å finne ein person som barnet har, eller kan få, nødvendig tillit til, og som har føresetnadar for å kunne utføre tilsynsoppgåva. Tilsynsførar skal minimum besøke fosterheimen fire gongar i året, og det skal utarbeidast rapport etter kvart tilsyn. Rapportane skal sendast til barnevernstenesta.

Oppfølging av tilsyn der Sande kommune er omsorgskommune:

Barnevernet si oppfølging:

For klient 1 har barnevernet utført 2 tilsyn i 2013, 3 i 2014 og 6 i 2015. Barnevernet kan redusere antal tilsyn etter 2 år dersom forholda er stabile, men det ligg ikkje føre dokumentasjon på at det er teke ei sånn beslutning. Ser ein på 2015 er det utført fleire tilsyn enn det er krav til.

For klient 2 har barnevernet utført 2 tilsyn i 2013, 3 i 2014 og 6 i 2015. Barnevernet kan redusere antal tilsyn etter 2 år dersom forholda er stabile, men det ligg ikkje føre dokumentasjon på at det er teke ei sånn beslutning. Ser ein på 2015 er det utført fleire tilsyn enn det er krav til.

Barnevernet si oppfølging av barn plassert i fosterheim har vore litt mangelfull i 2013 og 2014, men klar forbedring. For 2015 ser dette veldig bra ut.

Fosterheimskommunen si tilsynsførarordning:

Klient 1 har hatt 2 tilsyn i 2013, 4 i 2014 og 3 i 2015, det same som klient 2.

Fosterheimskommunen si oppfølging når det gjeld tilsyn i dei saker der Sande kommune er omsorgskommune er ikkje tilfredsstillande. Av ovannemde går det fram at det for alle klientar har vore manglar i utførte tilsyn. Sande kommune skal ha kopi av tilsynsrapportane, og følgje opp ev. forhold som gir grunn til bekymring. Kommunen må derfor purre på ev. manglande rapportar (som igjen sannsynlegvis er ein konsekvens av manglande tilsyn). Det kan vere at det er utført tilsyn, men at fosterheimskommunen har gløymt å sende rapportane til omsorgskommunen. Ei ev. purring vil fange opp dette, men vi kan ikkje sjå at det er foreteke slik purring.

Oppfølging av tilsyn der Sande kommune er fosterheimskommune:

Kommunen er ansvarleg for å oppnevne tilsynsførar.

Kommunen har tilsynsansvar for 5 born som har opphald i kommunen (plassert frå andre kommunar). Alle borna har oppnemnd tilsynsførar.

For klient 1 har det ikkje vore tilsyn i 2013, og kun 1 tilsyn for hhv 2014 og 2015. Barnevernstenesta fekk ikkje beskjed om at barnet var plassert i kommunen før utpå året i 2014.

Klient 2 har hatt 2 tilsyn i 2013, men berre 1 tilsyn for hhv 2014 og 2015. Vedkomande var over 15 i løpet av 2015, og då er det høve til å redusere antal tilsyn til 2 viss omsorgskommunen samtykker. I dette tilfelle var det i brevet frå omsorgskommunen ved plassering opplyst at det var tilstrekkeleg med to tilsyn i året. Derfor var det 2 tilsyn i 2013. Slik vi vurderar fosterheimsforskrifta, er det først når barnet er 15 år at det kan gjerast «vedtak» om redusert tilsyn og dette fosterbarnet var ikkje 15 år før i 2015. Etter samtykke frå omsorgskommunen er det fosterheimskommunen som skal gjere slikt «vedtak» og barnet skal samtykke. I dette tilfelle er det omsorgskommunen som har instruert fosterheimskommunen, og barnet var heller ikkje 15 år når dette vart gjort. Vi legg derfor til grunn at det skulle vore utført 4 tilsyn. I 2014 var det berre 1 tilsyn, og dette skuldast at tilsynsførar ikkje fekk løn frå omsorgskommunen og sa opp engasjementet. Ny tilsynsførar vart oppnevnt og dette vart formidla til omsorgskommunen. Det vart purra fleire gonger sidan omsorgskommunen ikkje tok kontakt med oppnevnt tilsynsførar for å gjere avtaler vedk. vilkår. Fosterheimskommunen (Sande) var også i kontakt med fylkesmannen for å få råd om kva ein skal gjere i slike tilfelle. Det er ei svakheit at det er omsorgskommunen som skal gjere avtale og foreta utbetalingar til tilsynsførar, medan det er fosterheimskommunen som er ansvarleg for å oppnevne tilsynsførar og få inn tilsynsrapportar.

Når det gjeld klient 3 er krava til tilsynsbesøk tilfredsstillande oppfulgt då plasseringa skjedde i 2014.

Det er i tillegg 2 fosterbarn til pr 31/12-2015, men desse vart plassert så seint på året at tilsynsførarbesøk ikkje var kome igang (men tilsynsførar var oppnevnt).

Oppsummert viser gjennomgangen at regelverket for tilsynsbesøk kun er fulgt i ei av tre saker.

Det har dermed ikkje vore tilfredsstillande tilsyn/oppfølging i kontrollperioden.

Tilsynsførarordninga – uavhengigheit

Iflg fosterheimsforskrifta skal tilsynsførarar ha ei uavhengig rolle i forhold til både barnevernstenesta og fosterheimen. Iflg barnevernsleiar har dei ikkje noko system for å dokumentere dette, men dei ser at dette er nødvendig å skriftleggjere. Dette er noko dei vil ta tak i barnevernsnettverket som har faglege samlingar (til hausten).

Tilsynsrapportar:

Krav til innhald i tilsynsrapportane er heimla i fosterheimsforskrifta § 9. Rapporten skal gi ei vurdering av barnet sin situasjon, og kva forhold vurderingane bygger på. Det skal av rapportane gå fram kva forhold vurderingane av barnet sin situasjon bygger på, og om det har vore samtalar med barnet (det skal leggest til rette for samtale utan at fosterforeldra er tilstades).

Det vert brukt forskjellige malar av tilsynsførarane. Ikkje alle dekkar krava til innhald i rapportane, m.a. manglar det i enkelte tilfeller opplysningar om korvidt det har vore samtalar med barnet utan andre tilstades.

4.3.3 Konklusjon

Barnevernet si oppfølging av barn plasserte i fosterheim (Sande kommune er omsorgskommune) er ikkje tilfredsstillande fulgt opp. Det same gjeld fosterheimskommunen sitt ansvar med tilsyn av desse barna. Omsorgskommunen har ansvar for å følgje opp ev. forhold frå rapportane, det er viktig at ev. manglande rapportar vert etterspurt.

Regelverket vedk. tilsynsførarrolla for barn der Sande kommune er fosterheimskommune vert ikkje fulgt, men det er dokumentert at kommunen har gjort det dei kan for å få ordninga opp og gå i dei tilfeller det ikkje har fungert.

Det vert ikkje dokumentert egenvurderingar eller andre tiltak mht uavhengigheit, og det er derfor ikkje muleg å kontrollere om tilsynsførarane er tilstrekkeleg uavhengig både barnevernstenesta og fosterheimane.

Omsorgskommunen har ansvar for å følgje opp ev. forhold som kjem fram i rapportane, og det er derfor viktig at rapportane sitt innhald er dekkande for intensjonen med tilsynsordninga bl.a. samtalar med barnet.

5. Fylgjer kommunen regelverket mht arbeidsgodtgjersle og utgiftsdekning

5.1 Innleiing

Kommunane sentralforbund (KS) gir kvart år ut veiledande satsar for arbeidsgodtgjersle og utgiftsdekning. Arbeidsgodtgjersla er skattepliktig for mottakar, men utgiftsdekninga er skattefri forutsett at ein nyttar KS sinesatsar. Utbetaling utover KS-satsar må dokumenterast særskilt, og grunnjevast. Erfaringsmessig vert det dekkta utgifter utover KS-satsar, og vi vil kartlegge omfang (dette har også kome som innspel frå ein rådmann). I denne samanheng ser vi kun på grunnlaget for 2015.

5.2 Revisjonskriterie

KS veiledende satser for fosterhjem per barn per måned fra og med 1.juli 2014

Alder	Utgiftsdekning	Arbeidsgodtgjøring	Samlet godtgjøring
0-6	4 766	7 440	12 206
6-11	5 920	7 440	13 360
11-15	6 470	7 440	13 910
15 år og eldre	7 030	7 440	14 470

KS veiledende satser for fosterhjem per barn per måned fra og med 1.juli 2015

Alder	Utgiftsdekning	Arbeidsgodtgjøring	Samlet godtgjøring
0-6	4 870	7 600	12 470
6-11	6 040	7 600	13 640
11-15	6 600	7 600	14 200
15 år og eldre	7 175	7 600	14 725

5.3 Arbeidsgodtgjersle og utgiftsdekning - fakta og vurdering

5.3.1 Fakta

I utgangspunktet skulle rapporten belyse total kostnader pr fosterbarn. Sande kommune bruker ikkje økonomidelen av Familia. Det vert heller ikkje ført «kundekort» på dei økonomiske tiltaka, og heller ikkje brukt brukarnummer i Agresso. Likevel er forholda oversiktelege, og det hadde vore muleg å få fram samla kostnadar.

Det er litt ymse korleis dette vert gjort i dei andre kommunane på Søre Sunnmøre og det er derfor ikkje muleg å få noko samanlikninga med andre kommunar over totale kostnader pr omsorgsbarn, men vil samanlikna omfang av utgiftsdekning, arbeidsgodtgjersle og frikjøp i arbeid så langt dette er muleg.

KS kjem med nye satsar gjeldande frå 1/7 kvart år.

	Fosterheims godtgjersle KS	Utbetalt frå kommunen	Utgiftsdekning KS	Utbetalt frå kommunen	Kostnadar utover KS-sats
1	90 240	90 240	71 760	71 760	0

2	90 240	90 240	71 760	71 760	0
Sum	180 480	180 480	143 520	143 520	0

Samanlikning med andre kommuner:

Arbeidsgodtgj. og utg.dekn utover KS-sater pr barn Kommunane på Søre Sunnmøre

Utbetaling til fosterfamilie	*barn	Herøy	Hareid	Sande	Ulstein	Vanylven	Volda	Ørsta
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	1	251476	91946		130904	386510	526714	181600
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	2	128105	229905		0	209551	533220	45120
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	3	348431	424122		353010	184130	87932	164926
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	4	4170	90240		492324	181680	140755	0
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	5	522298	0		172945	103478	320021	488190
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	6	8149	347728		172385	90240	360840	180360
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	7	16574	287080		220750	314556	208830	0
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	8	5099	-18180		220750	60582	198784	129450
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	9		242760		128064	61160	180480	65407
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	10		-17468		90240		82640	157680
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	11		-17468		137998		90240	329962
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	12		153966		52756		0	272678
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	13		-1385		93690		0	
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	14				22334		-73320	
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	15				275712		246070	
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	16				0		960	
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	17				0			
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	18				280264			
		1284302	1813246	0	2844126	1591887	2904166	2015373
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats pr barn		160538	139480	0	158007	176876	181510	177254

* Barn plassert hos familie som ikkje mottek arb.g.gjersle er halde utanfor

Tabellen viser meirutbetalinga utover KS-sine satsar for det einsskildede omsorgsbarn i dei respektive kommunane. Samla utbetalingar for kvar kommune, og gjennomsnittleg meirutbetaling pr. omsorgsbarn. Hareid kommune har ei meirutbetaling på ca 140` i gjennomsnitt pr. omsorgsbarn. Sande kommune har ikkje meirutbetaling, og Volda har mest meirutbetaling med ca. 180` i gjennomsnitt pr. omsorgsbarn.

5.3.2 Vurdering

Utbetalt arbeidsgodtgjersle og utgiftsdekning er i samvar med veiledande satsar.

Kommunen har ikkje teke i bruk økonomidelen i Familia, og fører heller ikkje prosjektnummer i Agresso. Likevel er dette så oversikteleg at ein har full kontroll på kostnadar pr fosterbarn.

5.3.3 Konklusjon

Utbetalt arbeidsdekning og utgiftsgodtgjersle er i samsvar med KS sine satsar.

Samanlikna med dei andre kommunane er gjennomsnittleg meirutbetaling pr. barn høgast i Volda.

6. Bemanning/samanlikning mellom kommunane

6.1 Innleiing

Barnevernet i kommunane rapporterer til Fylkesmannen 2 gonger pr. år (pr 30/6 og 31/12), og til SSB/KOSTRA ein gong pr. år (pr 31/12). Rapporteringa til Fylkesmannen skjer ved at barnevernet legg tala inn i rapporteringsskjema som ligg på Fylkesmannen si heimeside. Rapporteringa til KOSTRA skjer ved innsending av kryptert fil frå fagsystemet.

6.2 Fakta

6.2.1 Stillingar

Barnevernstenesta i Sande er ein del av NAV-kontoret som er lokalisert på rådhuset. I kommunen si rapportering til Fylkesmannen går det fram at kommunen hadde 2 stillingar i 2.halvår 2015, det same vart rapportert i 2. halvår 2014 og 2.halvår 2013.

Nedanfor har ein samanlikna innrapporterte tal til Fylkesmannen (raud) og KOSTRA (blå). Kontrollperioden er 2013-2015.

Rapportert Fylkesmann 2. halvår

	Herøy	Hareid	Sande	Ulstein	Vanylven	Volda	Ørsta	Sum Interkomm. Barnevern	Årsmelding IK BV
2015	6,5	5	2	6,5	3,4	9,3	7,1	27,9	31,3
2014	7,5	5	2	6,5	3,4	8,3	6,1	25,9	
2013	7,1	4,4	2	6,5	3,4	7,6	6,4	24,9	

Rapportert KOSTRA

	Herøy	Hareid	Sande	Ulstein	Vanylven	Volda	Ørsta	Sum Interkomm. Barnevern	Årsmelding IK BV
2015	7,5	6	2,4	7,5	3,4	10,3	8,1	31,9	31,3
2014	7,3	6	2,2	7,5	3,4	8,8	9,5	31,8	
2013	7,1	4,5	1,8	6,5	3,4	7,5	7,3	25,8	

Samanlikning mellom SSB og fylkesmannen si rapportering viser avvik for alle åra i kontrollperioda.

Tabellen over viser kva den einkilde kommune har rapportert. For kommunane som inngår i det interkommunale barnevernet er det laga til ei sum kolonne for å sjå den rapporterte informasjon opp mot årsmeldinga til samarbeidet. I flg. årsmelding for 2015 var det 31,3 stillingar til den lovpålagte barnevernstenesta. Dette er tilnærma som rapportert til KOSTRA, men vesentleg høgare enn sum rapportert til Fylkesmannen. I tillegg har dei om lag 30 stillingar til arbeidet med einslege mindreårige flyktingar i Volda og Ørsta.

6.2.2 Nøkkeltal

I tillegg til stillingar vert enkelte nøkkeltal innrapportert både til Fylkesmannen og KOSTRA/SSB. Tabellane nedanfor viser nøkkeltal henta frå rapporteringa til Fylkesmannen (raud) og nøkkeltal frå KOSTRA/SSB (blå).

Samanlikning mellom tabellane viser avvik på dei fleste kontrollpunkta. Det var spesielt store avvik i rapporteringa for kommunane Ørsta og Hareid .

Nøkkeltal henta frå rapporteringa til fylkesmannen:

2015	Herøy	Vanylven	Sande	Ulstein	Hareid	Volda	Ørsta	Interkomm. Barnevern	Årsmelding IKBV
Stillingar(fag+merkantil)	6,5	3,4	2	6,5	5	9,3	7,1	27,9	31,3
Gjennomgatte meldingar	53	23	21	44	70	65	82	261	
Henlagte meldingar	2	0	5	4	5	11	10	30	
Antal nye undersøkelser	51	23	16	40	65	54	72	231	255
Henlagte undersøkelser	23	15	3	22	38	27	48	135	
Vedtak om tiltak	19	15	6	12	17	35	27	91	
Total ant born i hjelpetiltak	69	16	20	47	29	85	74	235	169
Tiltaksplan	61	13	15	40	25	76	66	207	
Antal born under omsorg	10	7	2	16	15	12	14	57	59
Born med omsorgsplan	10	7	2	14	11	9	14	48	
Ant.born med tilsynsansvar	15	7	5	12	14	32	18	76	76
Akuttvedtak				2				2	

Nøkkeltal henta frå grunnlagsdata barnevern KOSTRA:

2015	Herøy	Vanylven	Sande	Ulstein	Hareid	Volda	Ørsta	Interkomm. barnevern	Årsmelding IK BV
Stillingar(fag+ merkantil)	7,5	3,4	2,4	7,5	6	10,3	8,1	31,9	31,3
Antal nye meldingar	54	23	21	44	70	67	82	263	
Antal henlagte meldingar	2	0	5	4	6	11	10	31	
Antal nye undersøkelser	52	23	16	40	64	56	72	232	255
Henlagte undersøkelser	23	14	0	19	35	24	46	124	
Vedtak om tiltak	20	15	6	12	15	34	30	91	
Total antal barn i hjelpetiltak	70	16	20*	48	29	87	79	243	169
Barn med tiltaksplan	57	13	16	37	25	75	66	203	
Antal barn under omsorg	10	7	2*	15	16	14	13	58	59
Born med omsorgsplan	9	7		14	10	9	12	45	
Barn med tiltak nettv.sam	14	9	6		9	15	11	35	
m/andre tenester									

Vi har valt å nytte KOSTRA-rapporteringa som grunnlag for berekning av nokre nøkkeltal med unntak av Sande, der KOSTRA-rapportering manglar, og det vert nytta rapporterte tal til Fylkesmannen.

Tabellen nedanfor viser anna relevant informasjon, som er henta frå KOSTRA-rapporteringa, og som vert nytta i våre berekningar ved samanlikning av kommunane.

2015	Herøy	Vanylven	Sande	Ulstein	Hareid	Volda	Ørsta
Antal barn med hjelpetiltak	88	29		65	42	115	94
Antal barn med omsorgstiltak	12	8		17	17	17	16
Antal barn med tiltak	100	37	25	82	59	132	110
Andel barn m /barnevernstiltak ift barn 0-17 år	5	6,2	5,1	3,9	4,9	6,8	4,6
Andel barn m /barnevernstiltak plassert 0-17 år	1,1	1,8		1,7	1,9	2,4	1,8
Innført intern kontroll i barneverntenesten	1	1	1	1	1	1	1
Benyttet brukarundersøkelse siste år	0	1	1	1	1	1	1
Barn 0-17 år	1999	595	487	2083	1207	1941	2375
Folkemengd	8972	3256	2559	8430	5189	9037	10677

Berekna nøkkeltal på bakgrunn av grunnlagsdata i KOSTRA- rapportering :

2015	Herøy	Vanylven	Sande	Ulstein	Hareid	Volda	Ørsta
Andel nye meldingar pr barn 0-17 år (%)	2,7	3,9	4,3	2,1	5,8	3,5	3,5
Undersøkelser pr årsverk	6,9	6,8	6,7	5,3	10,7	5,4	8,9
Born m/tiltak pr årsverk	9,3	4,7	8,3	6,4	4,8	8,4	9,8
Born under omsorg pr årsverk	1,3	2,1	0,8	2,0	2,7	1,4	1,6
Undersøkelser pr barn 0-17 år (%)	2,6	3,9	3,3	1,9	5,3	2,9	3,0
Barn med hjelpetiltak pr barn 0-17 år (%)*	3,5	2,7	4,1	2,3	2,4	4,5	3,3
Antal barn under omsorg pr barn 0-17 år (%)	0,50	1,18	0,41	0,72	1,33	0,72	0,55

6.3 Vurdering og konklusjon

Det er registrert avvik mellom rapportering til KOSTRA og rapportering til Fylkesmannen når det gjeld bemanning for alle kommunane utanom Vanylven. Det er vidare registrert avvik mellom rapportering til Fylkesmannen og til KOSTRA når det gjeld utvalte nøkkeltal. Det er berre Vanylven kommune som har same tal i begge rapporteringane.

Når det gjeld andel nye meldingar pr. barn 0-17 år så har Ulstein lågast, deretter Herøy, og Hareid har mest meldingar. Sande har er blant dei to kommunane som har mest andel nye meldingar. Born med tiltak pr. årsverk er høgast i Ørsta, og med Herøy tett under. Lågast er Vanylven og Hareid, men også her er det variasjonar mellom rapporteringane for alle kommunar unnateke Vanylven. Sande ligg på snittet. Barn under omsorg pr. årsverk er høgast på Hareid, medan Sande er lågast. Avvik mellom rapporteringane gjer også utslag her.

Berekna nøkkeltal på bakgrunn av KOSTRA-rapportering viser at Hareid har mest undersøkingar i forhold til barn 0-17 år, med 5,3 % av barn i denne aldersgruppe. Ulstein lågast med 1,9 %, og dei andre på ca. 3%. Barn med berre hjelpetiltak, i denne aldersgruppa utgjer 3,5 % for Herøy, der Volda har mest hjelpetiltak med 4,5 % og Sande med 4,1%. Ulstein og Hareid har minst med hjelpetiltak (2,3/2,4 %). Våre berekningar samsvarar ikkje med Kostra då vi tek utgangspunkt i antal barn med hjelpetiltak, medan Kostra tek med også barna som har omsorgstiltak.

KOSTRA- tala i høve barnevernstenesta er basert på netto driftsutgifter til funksjonane 244 «Barnevernsteneste», 251 «Barnevernstiltak i familien» og 252 Barnevernstiltak utanfor heimen». Utrekningane er basert på tal kommunen har innrapportert til SSB og tala i tabellane på neste side er henta frå kommunen sitt rekneskap.

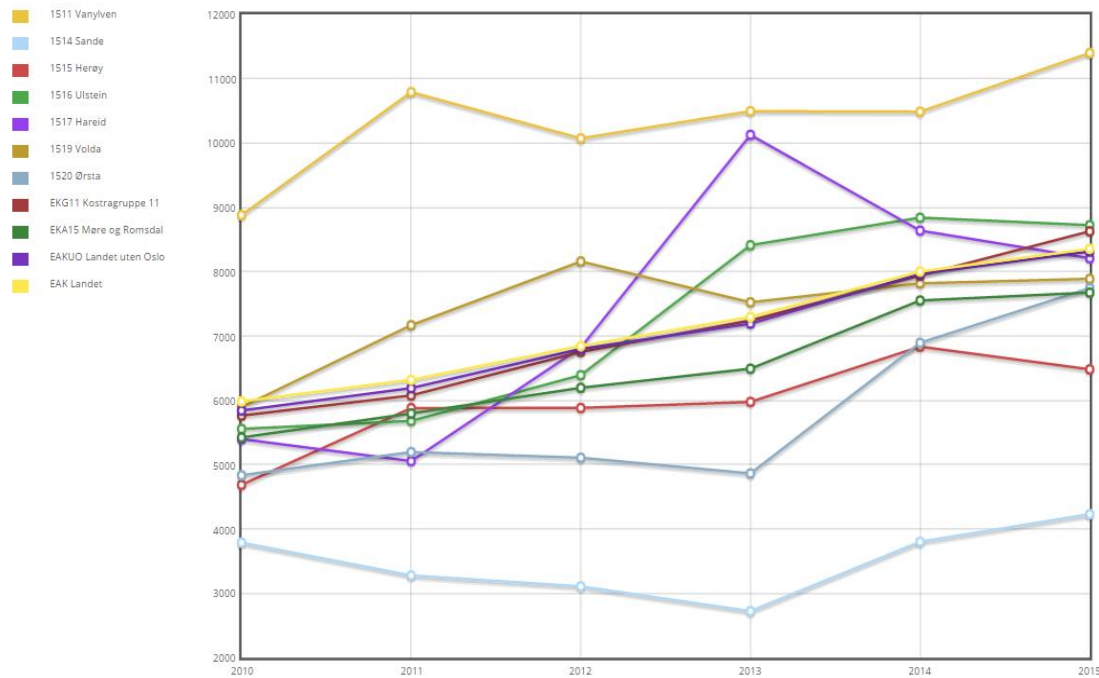
Oversikta nedanfor viser utviklinga på driftsutgifter til barnevern pr. innbyggjar i alderen 0-17år for kommunane på Søre Sunnmøre og gjennomsnittet for land og fylke for perioden 2009-2015. I dei fleste tilfelle såg ein en svak auke i netto driftsutgifter. Sande hadde dei lågaste utgiftene knytt til tenesta medan Vanylven hadde dei høgaste. Herøy hadde også relativt låge utgifter samanlikna med fylke og landsgjennomsnitt og kommunane på Søre Sunnmøre som inngår i den interkommunale barnevernstenesta (Hareid, Ulstein, Ørsta og Volda).

7 DRIFTSUTGIFTER - barnevernstenesta

KOSTRA- tala i høve barnevernstenesta er basert på netto driftsutgifter til funksjonane 244 «Barnevernsteneste», 251 «Barnevernstiltak i familien» og 252 Barnevernstiltak utanfor heimen». Utrekningane er basert på tal kommunen har innrapportert til SSB og tala i tabellane på neste side er henta frå kommunen sitt rekneskap.

Oversikta nedanfor viser utviklinga på driftsutgifter til barnevern pr. innbyggjar i alderen 0-17år for kommunane på Søre Sunnmøre og gjennomsnittet for land og fylke for perioden 2009-2015. I dei fleste tilfelle såg ein en svak auke i netto driftsutgifter. Sande hadde dei lågaste utgiftene knytt til tenesta medan Vanylven hadde dei høgaste. Herøy hadde også relativt låge utgifter samanlikna med fylke og landsgjennomsnitt og kommunane på Søre Sunnmøre som inngår i den interkommunale barnevernstenesta (Hareid, Ulstein, Ørsta og Volda).

Tidsserie

7.1 Rekneskapstal henta frå kommunane fordelt på funksjon

Ein har sett nærmare på rekneskapen til kommunane og samanlikna tala for 2015. Nedanfor går det fram ei oversikt som syner netto driftsutgifter fordelt på dei ulike funksjonane 244 barnevernstenesta, 251 barnevernstiltak i familien og 252 barnevernstiltak utanfor heimen. Ein har også samanlikna tala med utgiftene som går fram i KOSTRA. Som siste kolonnen i tabellen under viser, såg ein differansar mellom rekneskapstala og kva som har vore rapportert i KOSTRA. Størst differanse såg ein på Hareid og i Vanylven. Det er uklart kva som skuldast den store differansen, men det kan ha samanheng med feilrapportering.

	Innbyggjarar 2015 0-17 år	244 Barneverns teneste	Pr. innbyggjar	251 Barneverntiltak i familien	Pr. innbyggjar	252 Barneverntiltak utanfor familien	Pr. innbyggjar	SUM (244+251+252)	SUM pr innbyggjar	Tal i frå KOSTRA	Differanse mellom rekneskap og kostrarappor- tering
Herøy	2021	4 525 762	2 239	3 430 216	1 697	5 151 367	2 549	13 107 345	6 486	6 482	4
Ulstein	2054	5 774 382	2 811	1 334 936	650	11 062 408	5 386	18 171 726	8 847	8 723	124
Ørsta	2390	5 733 745	2 399	1 798 131	752	10 544 459	4 412	18 076 335	7 563	7 744	- 181
Volda	1971	4 773 617	2 422	432 269	219	10 077 151	5 113	15 283 037	7 754	7 889	- 135
Hareid	1136	3 564 773	3 138	667 154	587	5 830 273	5 132	10 062 200	8 858	8 209	649
Sande	494	1 163 156	2 355	497 944	1 008	397 503	805	2 058 603	4 167	4 230	- 63
Vanylven	617	1 930 212	3 128	334 680	542	4 505 804	7 303	6 770 696	10 974	11 400	- 426

244 Barnevernsteneste

Funksjon 244 gjeld kostnader til drift av barnevernstenesta, dette gjeld bl.a. sakshandsaming som vert gjennomført av tilsette eller personell som er engasjert i barnevernstenesta, barnevernsberedskap/barnevernsvakt, utgifter til sakkyndig bistand/advokat til utredning og

saksbehandling, og utgifter til tolk. Hareid kommune brukte ca. 3,6 millioner, tilsvarande kr 3 138,- pr. innbyggjar i alderen 0-17år, og hadde dei høgaste kostnadane pr. innbyggjar. Sande og Ørsta hadde dei lågaste kostnader på funksjonen med hhv kr 2355,- og 2 399,- pr. innbyggjar.

251 Barnevernstiltak i familien

På funksjon 251 går det fram utgifter til tiltak når barnet ikkje er plassert av barnevernet. Dette gjeld bl.a.: • Utgifter til hjelpetiltak for barn og familie • Utgifter til plasser i sentre for foreldre og barn • Tiltaksstillingar i barnevernstenesta

Hareid kommune var blant dei med lågast kostnad med berre kr 667 154,- eller kr 587,- pr innbyggjar 0-17 år. Herøy brukte mest knytt til denne funksjonen med kr 1 697 pr. innbyggjar 0-17 år. Volda brukte minst med berre kr 219,- pr. innbyggjar.

252 Barnevernstiltak når barnet er plassert av barnevernet

Funksjon 252 viser utgifter til tiltak når barnet har plasseringstiltak frå barnevernet. Dette gjeld bl.a.: • Utgifter til tiltak som fosterheim, akuttplassering, institusjon, bufelleskap. • Utgifter til hjelpetiltak satt i verk i tillegg til plassering • Tilsynsfører i fosterheim

Økonomisk rapportering viser motsett kostnadsbilde i forhold til funksjon 251. Sande og Herøy har dei lågaste utgiftene samanlikna med nabokommunane. Sande brukte berre 805,- kr pr. innbyggjar 0-17 år og Herøy brukte kr 2 549,-. Hareid, Ulstein, Ørsta og Volda hadde alle ca. kr 4 400-5 400 pr. innbyggjar, og der Hareid brukte kr 5 132,- pr innbyggjar 0-17 å. Vanylven hadde dei høgaste kostnadane kr 7 303,- pr. innbyggjar 0-17 år. Det er ikkje undersøkt årsaka til dei store forskjellane, om dette kan vere tunge enkeltsaker eller ein generell trend.

7.2 Vurdering og konklusjon

KOSTRA-rapportering av økonomiske data frå kommunane viser at Sande kommune nyttar kr 1.008,- pr. innbyggjar 0-17 år på barnevernstiltak i heimen, der Herøy kommune brukar mest med kr 1 697,- og Volda minst med kr 219,-. Når det gjeld barnevernstiltak utanfor heimen brukar Sande kommune minst kr 805,- pr. innbyggjar 0-17 år, medan Vanylven brukar mest med kr 7 303,-, og Herøy nest minst med kr 2.549,-. Samanlikninga kan indikere at dei som brukar mykje ressursar på tiltak i heimen (førebyggjande) får dette igjen i form av mindre omsorgsovertakingar. Omsorgsovertaking kan vere kostbart jfr tabell nedanfor.

Tabellen nedanfor viser kommunane sine utgifter til hjelpetiltak (funksjon 251) og omsorgsplassering (funksjon 252) pr. barn under tiltak. Antal barn er henta frå KOSTRA-rapportering jfr tabell s 29 med unntak av Sande der rapportering til Fylkesmannen er lagt til grunn.

2015	Herøy	Vanylven	Sande	Ulstein	Hareid	Volda	Ørsta
Antal barn med hjelpetiltak	70	16	20	48	29	87	79
Antal barn under omsorg	10	7	2	15	16	14	13
Utgifter til hjelpetiltak (251) pr barn med tiltak	49003	20918	24897	27811	23005	4969	22761
Utgifter omsorgsplassering(252) pr barn under omsorg	515137	643686	198752	737494	364392	719797	811112

Berekinga viser at Volda hadde dei lågaste utgiftene knytt til hjelpetiltak pr barn med tiltak med kr 4 969,- medan Herøy hadde dei høgaste med kr 49 003 pr. barn under tiltak. Sande ligg på snittet. Når det gjeld utgifter knytt til omsorgsplassering hadde Ørsta dei høgaste utgiftene med kr 811 112 pr. barn med omsorgstiltak, medan Sande hadde dei lågaste utgiftene med kr 198 752,-.

8 ANBEFALINGAR

1. Kommunen bør vurdere om gjeldande intern kontroll vedk. evaluering av tiltaksplanar er hensiktsmessig (4 ggr pr år).
2. Barnevernstenesta må følgje opp rutinane i høve egne oppfølgingsbesøk og passe på at oppnemnd tilsynsfører gjennomfører minimumskrava til tilsynsbesøk som sikrar at barna får det tilsynet det har krav på.
3. Det bør etablerast rutinar som dokumenterer uavhengigheitsvurderinga til tilsynsførar.
4. Rapporteringa til Fylkesmann og SSB (KOSTRA) må kvalitetssikrast og samsvare.

9 RÅDMANNEN SI TILBAKEMELDING

Det vert synt til Søre Sunnmøre Kommunerevisjon IKS sin forvaltningsrevisjon av barnevernet i Sande kommune. Det framgår ikkje av rapporten når tid revisjonen er gjennomført. Men kontrollperioden er 2013-2015. Revisjonen er gjennomført etter vedtak i kontrollutvalet i Sande kommune i 2015 i sak 39/15.

Revisjonen har i si undersøking halde seg til disse problemstillingane:

1. Fylgjer kommunen regelverket vedkomande tiltak
2. Fylgjer kommunen regelverket mht tilsynsførarrolla
3. Fylgjer kommunen regelverket mht arbeidsgodtgjersle og utgiftsdekning
4. Samanlikning mellom kommunane på Søre Sunnmøre

Der revisjonsrapporten peikar på disse punkta til vurdering/forbetring:

1. Kommunen bør vurdere om gjeldande intern kontroll vedk. evaluering av tiltaksplanar er hensiktsmessige (4 ggr pr år).
2. Barnevernstenesta må følgje opp rutinane i høve egne oppfølgingsbesøk og passe på at oppnemnd tilsynsfører gjennomfører minimumskrava til tilsynsbesøk som sikrar at barna for det tilsynet dei har krav på.
3. Det bør etablerast rutinar som dokumenterer uavhengigheitsvurderinga til tilsynsførar.
4. Rapporteringa til Fylkesmannen og SSB (KOSTRA) må kvalitetssikrast og samsvare.

Rådmannen sine merknader til tilsynsrapporten er disse:

Ad 1 - Kommunen bør vurdere om gjeldande intern kontroll vedk. evaluering av tiltaksplanar er hensiktsmessige (4 ggr pr år).

Evaluering av hensiktsmessige antal evalueringar vert teke med som eit innspel til neste evaluering av internkontroll.

Ad 2 - Barnevernstenesta må følgje opp rutinane i høve egne oppfølgingsbesøk og passe på at oppnemnd tilsynsfører gjennomfører minimumskrava til tilsynsbesøk som sikrar at barna for det tilsynet dei har krav på.

Grunna sjukefråvær i tenesta, vart det gjort ei fagleg vurdering i høve besøk i fosterheimen. Sakshandsamar var langtidssjukemeldt, og det vart vurdert at det ikkje var til barnas beste å måtte halde seg til ein ny person så lenge dette var uavklart. Dette skaper lett uro for barna. Situasjonen til barna vart følgd gjennom samarbeidsmøter med foreldre, fosterforeldre og besøksheim. Oppfølginga har vore fagleg god etter ei barnets beste-vurdering sjølv om den ikkje stettar lovkrava. Forholda i fosterheimen er svært stabile, og det vil verte gjort vedtak om at det er tilstrekkeleg med to besøk i heimen i året, i tillegg til jamne samarbeidsmøter. Mange besøk i 2015 er grunna skifte av sakshandsamar då det vart endring i stilling for å få til ei god overlapping.

Oppfølging av tilsyn angående klient 1: Barnevernstenesta fekk først i slutten av mai 2014 beskjed frå omsorgskommuna om at barnet var plassert i Sande kommune.

Generelt om oppfølging av tilsynsansvaret: Gjennom satsinga Mission Possible, er det utarbeidd nye og tydelege rutiner for tilsyn med fosterbarn. Dette etter oppdrag frå rådmannsgruppa på Sunnmøre i samband med lovendring. Det er der mellom anna bestemt at det skal vere fosterheimskommunen som gjer avtale med tilsynsførar, slik at ein betre kan sikre at tilsyn vert iverksett i tråd med det ansvaret ein

Det er også gjennom Mission Possible utarbeidd ein ny mal for tilsynsførar. Der skal det kome fram kven tilsynsførar har hatt samtale med, og kven som var til stades.

Nye rutiner i Mission Possible vil sikre betre kontroll med tilsynsansvaret. Sjekkliste for oppfølgingsarbeidet er også utarbeidd der.

Ad 3 - Det bør etablerast rutinar som dokumenterer uavhengigheitsvurderinga til tilsynsførar.

Dette er no innarbeidd i den skriftlege oppdragsavtalen, der tilsynsførar bekreftar uavhengigheit til barnevernstenesta, fosterbarnet, biologiske foreldre og fosterforeldre.

Tilsynsførar si uavhengigheit er kome inn på avtaleskjema og teke i bruk.

Ad 4 - Rapporteringa til Fylkesmannen og SSB (KOSTRA) må kvalitetssikrast og samsvare.

Det har vore rapportert 2,4 stilling til både fylkesmannen og SSB. Etter at tiltaksstillinga vart oppretta i 2014, er det til fylkesmannen rapportert inn 0,4 stilling knytt til tiltak med funksjon 251.

Det er meir samsvar mellom rapporteringane enn det rapporten seier.

10 VÅRE SINE KOMMENTARAR

Iflg kommentarane til rådmannen har det vore rapportert 2,4 stillingar både til fylkesmannen og SSB. På rapportane til fylkesmannen kjem det imidlertid fram at det berre er 2 stillingar, og årsaka til avviket må undersøkast.

11 LITTERATURLISTE

- Lov om barnevernstenester (barnevernslova), 1992, sist endra 2015
- Forskrift om fosterheim (2003) Barne og familiedepartementet, sist endra i 2014*
- Rutinehåndbok for barnevernstjenesten i kommunane, 2006
- Veileder: Oppfølging av foreldre med barn/ungdom plassert i fosterhjem eller på institusjon, 2009
- Veileder: Tiltaksplaner og omsorgsplaner i barnevernstjenesten, 2006.
- Veileder Tilsyn med barn i fosterheim 02/2015 (*ikkje nytta pga at kommunen ikkje har endra praksis)